

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/6312

KARAR NO : 2021/11810

**T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I****İNCELENEN KARARIN**

MAHKEMESİ : İSKENDERUN 4. ASLİYE HUKUK (TÜKETİCİ)
MAHKEMESİ

TARİHİ : 15/10/2020

NUMARASI : 2020/90-2020/198

DAVACI : QNB FİNANSBANK A.Ş. VEK. AV. CEMAL KANMAZ

DAVALI : HÜSEYİN KÖSEHAN VEK. AV. ABDULLAH DÜZGÜN

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı, davalı borçlunun bankadan kullandığı kredi nedeniyle kendisinden kesilen dosya masraflarının iadesi için tüketici hakem heyetine başvurduğunu, tüketici hakem heyeti tarafından davalı lehine karar verildiğini, ödenmesine karar verilen meblağın davalının hesabına yatırıldığını, davalının buna rağmen Dörtüol İcra Müdürlüğünün 2014/1586 esas sayılı icra dosyası ile takip yaparak mükerrer tahsilat sağladığını, mükerrer tahsilin iadesi istemiyle davalı aleyhine başlatılan İskenderun İcra Müdürlüğünün 2017/3722 esas sayılı dosyasına davalının haksız olarak itiraz ettiğini belirterek itirazının iptaline, takibin devamına ve icra inkar tazminatına karar verilmesini, mümkün olmadığı takdirde ödenen bedelin davalıdan iadesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı, fazla ödeme yapılmadığını savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece; davanın İİK.nın 72/7. maddesi uyarınca istirdat davası niteliğinde olduğu, istirdat isteğinin 1 yıllık hak düşürücü süreye tabi olduğu ve davacı tarafından 08/12/2015 tarihinde ödeme yapılmış olması dikkate alındığında hem takip hem de dava tarihi itibarıyla yasada öngörülen bir yıllık hak düşürücü sürenin geçtiği gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 08/09/2021 tarihli yazısında; davalının yukarıda anılan ödeme emrine itirazında icra dairesinin yetkisine de itiraz etmiş olması sebebiyle, öncelikle takibin başlatıldığı icra dairesinin yetkisinin belirlenmesi gerekirken mahkemece bu hususta bir inceleme ve değerlendirme yapılmaksızın işin esasına girilerek hüküm kurulmasının ve yine terditli olarak açılan davada öncelikle itirazın iptali istemine ilişkin bir değerlendirme yapılp karar verilmeden doğrudan davanın 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 72 nci maddesi

kapsamında istirdat davası olarak kabul edilerek yazılı şekilde hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

1-Davacı, dava dilekçesinde, borçlu olmadığı halde ödemek zorunda kaldığı bedelin iadesi için davalı hakkında başlattığı takibe itirazın iptalini, mümkün olmadığı takdirde fazla ödenen bedelin iadesini talep etmektedir. Buna göre taraflar arasındaki uyuşmazlıkta öncelikli talep sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanan alacağın tahsili için başlatılan takibe itirazın iptali olup, söz konusu talep kabul edilmediği takdirde ödenen bedelin istirdatı istenilmiştir.

Türk Borçlar Kanunu'nun konuya ilişkin 77 (818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 61 v.d) ve ardından gelen maddelerindeki düzenlemelere göre, sebepsiz zenginleşme; geçerli olmayan ve tahakkuk etmemiş yahut varlığı sona ermiş bir nedene ya da borçlu olunmayan şeyin hataen verilmesine dayalı olarak gerçekleşebilir.

Sebepsiz zenginleşme, bunlardan hangisi yoluyla gerçekleşmiş olursa olsun, sebepsiz zenginleşen, aleyhine zenginleştiği tarafa karşı, geri verme borcu altındadır.

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın niteliğine göre zamanaşımı süresi, TBK'nun 82. maddesinde için kanunda 2 ve 10 yıllık süreler olarak öngörülmüştür. Ancak bu sürenin işleyebilmesi için davacı tarafın verdiği geri istemeye hakkı olduğunu öğrenmiş olması gerekir. Bu durumda zamanaşımı, davacının dava açmaya hakkı olduğunu öğrendiği tarihten itibaren başlar.

Somut olayda; davacı, davalı tarafından icra takibine konu edilen alacağı 09.12.2015 tarihinde ödediği, söz konusu ödemenin iadesi için 24.01.2017 tarihinde icra takibi başlattığı ve icra takibine davalı tarafça itiraz edilmesi üzerine süresinde itirazın iptali davası açıldığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, davacının öncelikli talebi olan itirazın iptali talebi hakkında inceleme yapılarak karar verilmesi gerekirken mahkemece davanın niteliği itibarıyla İİK'nın 72/7.maddesi uyarınca istirdat davası niteliğinde olduğu kabul edilerek yanılığın değerlendirme ve eksik incelemeyle yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı görülmüş, bu husus bozmayı gerektirmiştir. O halde mahkemece, davacının öncelikli talebi olan itirazın iptali talebi konusunda değerlendirme yapıp karar verilmesi gerektiği anlaşıldığından Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekmektedir.

2-İtirazın iptali davasında usulüne uygun olarak başlatılmış ve itirazla durmuş bir takibin varlığı dava şartı olup, 6100 sayılı HMK'nın 115. maddesi uyarınca dava şartının varlığı yargılamanın her aşamasında mahkemece re'sen gözetilmelidir.

İtirazın iptali davasını gören mahkemenin, icra takibinin yapıldığı icra dairesinin yetkisine yönelik itirazı öncelikle incelemesi gerekir. Mahkemenin yetkisine yönelik bir itirazın var olup olmaması, bu sonuca etkili değildir. Eş söyleyişle, itirazın iptali davasında, mahkemenin yetkisine itiraz edilmiş olsun veya olmasın, mahkeme öncelikle, icra dairesinin yetkisine yönelik itirazı inceleyerek kesin olarak sonuçlandırmalıdır (HGK'nın 28.03.2001 gün ve 2001/19-267 E. 2001/311 K.; 20.03.2002 gün ve 2002/13-241 E.,2002/208 K.).

Kaldı ki, itirazın iptali davasını görme yetkisi, takibin yapıldığı yer mahkemesine aittir. O nedenle, mahkemenin, icra dairesinin yetkisine yönelik itirazı incelemesi doğaldır. Bu yetki itirazının incelenmesi sonucunda, mahkeme, kendisinin yetkili olup olmadığını da belirlemiş olacaktır.

(Üstündağ, S: İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 1995, 6. Bası, s. 101-102)” (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’ nun 27.11.2013 gün ve 2013/13-372 E., 2013/1606 K. sayılı kararı)

İlamsız bir takipte yetkili icra dairesi de İİK 50. maddesinin yollaması ile HMK genel hükümlerine göre belirlenecektir. HMK'nın 6. maddesine göre genel yetkili icra dairesi, davalı gerçek veya tüzel kişinin takibin yapıldığı tarihteki yerleşim yeri icra dairesidir. Aynı yasanın "sözleşmelerden doğan davalarda yetki" başlıklı 10. maddesinde; sözleşmeden doğan davaların sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemesinde de açılacağı hüküm altına alınmış olup, bu sebeple sözleşmeden doğan para borcunun tahsili için başlatılan takipte, sözleşmenin ifa edileceği yer icra dairesi de yetkili kılınmıştır. Takibin konusu sözleşmeden kaynaklı para borcu olduğunda, davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan 6098 sayılı TBK 89. maddesine göre, aksi kararlaştırılmadıkça para borçları alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yerinde ifa edilecektir.

Yetki itirazının incelemesi neticesi mahkeme yetkili olduğuna karar verirse borçlunun icra dairesine yapmış olduğu yetki itirazının reddine karar verilecektir. Mahkeme yapmış olduğu inceleme neticesi takip yapılan icra dairesinin yetkili olmadığına kanaat getirir ise “Yetkili icra dairesinde yapılmış geçerli bir takip olmadığından davanın reddine” karar verecektir. (06.10.2004 tarih E:2004/19-410 K:2004/471 karar sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı)

Somut olayda, İİK'nun 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davasında mahkemece, öncelikle davalının itirazında belirttiği icra dairesinin yetkisinin araştırılması ve şayet icra dairesinin yetkisine ilişkin itiraz yerinde değil ise esasa ilişkin itirazın incelenmesine geçilerek hüküm kurulması gerekirken yazılı olduğu biçimde yetki itirazı yönünden değerlendirilme yapılmaksızın hüküm kurulması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir. O halde mahkemece, itirazın iptali davasında öncelikle yetki itirazı yönünden değerlendirilme yapıp karar verilmesi gerektiği anlaşıldığından Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1. ve 2. bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının kanun yararına bozma taleplerinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine, 22/11/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/6559

KARAR NO : 2021/11814

**T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I**

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İSTANBUL 27. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

TARİHİ : 22/09/2020

NUMARASI : 2019/487-2020/239

DAVACI : KAAAN NAMLICIÇ VEK. AV. GÖZDE İŞÇİ GÜNGÖR

DAVALI : MEHMET ERKAN ÖZERMAN VEK. AV. UĞUR KARAAĞAÇ

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın reddine dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı, babası Hüsamettin Namlı'nın kat maliki bulunduğu İstanbul İli, Şişli İlçesi, Harbiye Mah. 931 Ada, 7 parselde kayıtlı bulunan taşınmazın 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun kapsamında riskli yapı olarak tespit edildiğini ve yıkımına karar verildiğini, yıkım ruhsatının alınabilmesi için taşınmazların vergi borcunun olmaması gerektiğini, ancak taşınmazda bağımsız bölüm maliki olan davalı tarafın kötü niyetli olarak yapılan işlemleri durdurmak amacıyla vergi borcunu ödemediğini ve yıkım ruhsatı alınmadığını, davacının babasının ve diğer taşınmaz sahiplerinin uğrayacağı zararı engellenmek adına davalı Mehmet Erkan Özerman'ın maliki olduğu bağımsız bölüme ait taşınmazın vergi borcunu ödediğini, bu bedelin tarafına iadesi için davalı aleyhine icra takibi başlattığını, davalının icra takibine de haksız ve kötüniyetli bir şekilde itiraz ettiğini belirterek davalı tarafından İstanbul 11.İcra Müdürlüğünün 2019/12400 Esas sayılı dosyasına yapılan itirazın iptali ile takibin devamına, alacağın likit olması nedeni ile haksız ve kötü niyetli itiraz eden davalı aleyhine %20'den az olmamak üzere icra inkar tazminatına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı, cevap dilekçesi vermemiştir.

Mahkemece; 6306 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nin 8/2-b maddesinde yıkım ruhsatı alınabilmesi için harç yatırılmasına dair bir şartın bulunmadığı, 6306 Sayılı Kanunun 7/9-c maddesi gereğince kanun kapsamındaki uygulamaların belediyece alınan harçlardan muaf olduğu, belirtilen yasal düzenlemeler gereği davalı tarafından ödenip ödenmeyeceği net olmayan bir hususta, davacının keyfi olarak belediyeye ödeme yapması ile davalı yararına herhangi bir iş yapmadığı gibi, halen sağ olduğu anlaşılan babasının, taşınmazda ödemenin yapıldığı tarih itibarıyla hak sahipliği var iken davacının üzerinde hiç bir hak sahipliği bulunmadığı taşınmaz için yıkım ruhsatı alınacağı iddiası ile ödeme yaparak

davalıdan talepte bulunamayacağı, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu 526. maddesi hükmü gereğince yapılan işin iş sahibinin yararına ve varsayılan iradesine uygun olması gerektiği gerekçesiyle davanın reddine, karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 10/09/2021 tarihli yazısında; öncelikle davacı tarafından yapılan ödemenin davalı taraf yararına Anayasal vergi yükümlülüğü kapsamında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 526 ncı maddesinde düzenlenen varsayılan iradeye uygun olduğu kabul edildikten sonra, davalının riskli yapı olarak tespit edilen ve daha sonra yıkıldığı sabit olan apartmandaki bağımsız bölümü nedeniyle ödeme tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş vergi borcunun bulunup bulunmadığı, eş anlatımla ödemenin yapıldığı tarihte davalının ödemediği bir menfaatinin olup olmadığı tespit edildikten sonra ulaşılabilecek sonuca göre, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 526 ve devam hükümleri çerçevesinde yapılacak değerlendirmeye, bunun mümkün olmaması halinde ise aynı Kanununun 77 ve devam hükümlerinde düzenlenen sebepsiz zenginleşme hükümleri kapsamında yapılacak değerlendirmenin sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Taraflar arasında uyuşmazlık davalı adına tahakkuk edilen vergi borcunun davacı tarafından davalı yararına ödenmesi halinde ödenen bedelin iradesinin istenip istenmeyeceği noktasında toplanmaktadır. Somut olayda, davacı, davalının taşınmazı için emlak borcunu ödediğinden bahisle, bunların tahsilini talep ettiğine ve ortada da buna ilişkin bir vekaletname olmadığına göre, davada vekaletsiz iş görme hükümlerinin uygulanması gerektiği açıktır. Türk Borçlar Kanunu'nun 529. maddesinde; “İş sahibi, işin kendi menfaatine yapılması halinde, işgörenin durumun gereğine göre zorunlu ve yararlı bulunan bütün masrafları faiziyle ödemek ve gördüğü iş dolayısıyla üstlendiği edimleri ifa etmek ve hakiminin taktir edeceği zararı gidermekle yükümlüdür. ..İşgören yapmış olduğu giderleri alamadığı takdirde, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre ayırıp alma hakkına sahiptir.” düzenlemesi mevcuttur. Somut olayda, davacının davalıya ait taşınmazın 21.04.2018 tarihinde 2018 yılına ait emlak vergisi borcunu ödediği sunduğu makbuzla anlaşılmalı olup, davalı tarafça da bu ödemenin davacı tarafından yapıldığına itiraz edilmemiştir. Yapılan ödemenin 6306 sayılı Kanun kapsamında muaf tutulan vergi olup olmadığı değerlendirilerek ve yine 1316 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 9. maddesinin ikinci fıkrasında “Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan binalardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vukubulduğu tarihi takibeden taksitten itibaren sona erer.” şeklinde yer alan düzenleme de gözetilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, aksine düşüncelerle eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, kararın bozulması gerekmektedir. O halde mahkemece; yukarıda açıklanan yazılı düzenlemeler değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiği anlaşıldığından Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının kanun yararına bozma talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının **Adalet Bakanlığına gönderilmesine**, 22/11/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI

ESAS NO : 2021/11697

KARAR NO : 2021/10997

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Kahramankazan İcra Hukuk Mahkemesi

TARİHİ : 02/01/2020

NUMARASI : 2019/142 E.- 2020/1 K.

DAVACI : Şeref Makromarket Gıda San. Ve Tic. A.Ş.

DAVALILAR : EMC Grup Gıda İnş. Taahhüt San. Ve Tic. Ltd. Şti., Akbank A.Ş.

Yukarıda tarih ve numarası yazılı kararın kanun yararına temyizden tetkiki Adalet Bakanlığı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Mustafa Özbek tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü :

Şikayetçi vekili tarafından, 28/11/2019 tarihli ihalenin feshi istemiyle icra mahkemesine başvurulduğu, akabinde bu isteminden feragat edildiği, Mahkemece; davanın feragat nedeniyle reddine, şikayetçinin ihale bedelinin %10'u oranında para cezasına mahkum edilmesine karar verildiği görülmektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Davadan feragat" başlıklı 307. maddesi "Feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir." hükmünü, yine aynı Kanununun 309/2. maddesi "Feragat ve kabulün hüküm ifade etmesi, karşı tarafın ve mahkemenin muvafakatine bağlı değildir." hükmünü, 311. maddesi de "Feragat ve kabul, kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur." hükmünü içermektedir.

Somut olayda, şikayetçi vekilinin 04/12/2019 tarihinde yapmış olduğu ihalenin feshi isteminden, 31/12/2019 tarihli dilekçesi ile feragat ettiği anlaşılmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu'nun "İhalenin neticesi ve feshi" başlıklı 134. maddesinin 2. fıkrasında; "...talebin reddine karar verilmesi halinde icra mahkemesi davacıyı feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onu oranında para cezasına mahkum eder. Ancak işin esasına girilmemesi nedeniyle talebin reddi halinde para cezasına hükmolunamaz" hükmüne yer verilmiştir.

Bu durumda Mahkemece feragat sebebiyle şikayetinin reddine ve İİK.nun 134/2.maddesi uyarınca işin esasına girilmemesi sebebiyle şikayetçinin ihale bedelinin %10'u oranında para cezası ile sorumlu tutulmamasına karar vermek gerekirken, şikayetçinin para cezasına mahkum edilmesi isabetsiz olup kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına başvurduğu temyiz talebinin kabulü ile Mahkeme kararının yukarıda açıklanan nedenlerle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 363/2. maddesi gereğince kanun yararına **BOZULMASINA**, aynı fıkra uyarınca bozmanın hükmün hukuki sonuçlarını kaldırmayacağına, bozma kararının bir örneğinin Resmi Gazetede yayımlanması için Adalet Bakanlığına **TEVDİİNE**, 06/12/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.